A projekt indokoltsága

Annak valószínűsége, hogy egy gyermekotthonban nevelkedő fiatal szintén állami gondozott párt választ magának, és hogy gyermekeik szintén állami gondozásba kerülnek, lényegesen nagyobb, mint családban nevelkedő kortársaik esetében. A családi élet, gyermeknevelés problémáival kapcsolatban magukra maradnak, nem tudnak hová fordulni segítségért. A volt gyermekotthonok hivatalos feladatköre véget ér a nagykorúvá válással és a gyermekotthonból való kikerüléssel, és nem terjed ki a nagykorúvá vált volt állami gondozottak beilleszkedési, életkezdési problémáinak megoldására. A volt állami gondozottak egyetlen lehetősége mégis az, hogy volt gyermekotthonukhoz, nevelőikhez forduljanak segítségért.

Az elmúlt évtizedben kb. évi 28-30 esetben keresték meg a Béke gyermekotthon utógondozó és jogi szakembereit 24 év feletti volt növendékeink, akik tanácsadásra szorultak életkezdésükkel kapcsolatban. A segítségkérők közül a fiatalok felének volt 1 vagy több gyereke. Segítségünk elsősorban arra irányult, hogy a a lakhatási és egyéb problémák megoldásával a gyerekek a családban maradjanak. Nagy sikernek könyveltük el, hogy a hozzánk fordulók gyerekei közül nem került állami gondozásba egy sem.

Azt is tapasztaltuk, hogy a volt állami gondozottak nehezen férnek hozzá, vagy kiesnek az állami szociális ellátásokból, ill. hogy az állami szociális ellátó rendszer nem kezeli a volt állami gondozottak szociális problémáit.

Az elmúlt években a Béke gyermekotthonban élő 18-22 év közötti utógondozottak számára egyéni tanácsadást biztosítottunk, álláskeresésük érdekében. 2006-ban alapítványunk kidolgozott egy programot, amely a munka világában való eligazodásukat, álláskeresésüket segíti. 2007. május 31.-én zárult le a 8 hónapon át tartó, pályázati forrásokból megvalósított, komplex munkahelykeresésre felkészítő programunk, amelyben 12 gondozott vett részt. Ezt a programot 2008-ban is folytattuk, mivel sikerült pályázati forrásokat szereznünk (a Fővárosi Szociális Bizottságtól). Ez a projekt jó alapul szolgált a későbbi, szélesebb hatókörű projektek kidolgozásához.

Mindezek miatt fontosnak tartottuk egy olyan speciális segítő szolgálat felállítását, amely segítséget ad volt állami gondozottaknak a normális életfeltételek, a lakhatásuk megteremtése, a szociális ellátó rendszerekhez való hozzáférés, munkába állásuk segítése érdekében. Várakozásaink szerint, ha egy ilyen professzionális szolgáltatást igénybe vesznek, a volt állami gondozottaknak a gyerekei közül is kevesebbnek kerül gyermekotthonba a gyereke.

2007-ben – a Főváros támogatásával – elindítottuk a nagykorúvá vált volt állami gondozottak számára életkezdésüket segítő Támogató-családsegítő szolgáltatásunkat. A tanácsadó, tájékoztató és segítő szolgálat a Béke gyermekotthonban működött, heti 2 alkalommal. Az infrastrukturális hátteret a gyermekotthon biztosította. A Támogató Szolgálatot 2 családgondozó, 1 jogász, 1 adósságkezelő szakember és 1 munkavállalási tanácsadó látta el. A gyermekvédelem rendszerében meghirdetve, más otthonok volt gondozottaira is kiterjesztettük ezt a szolgáltatást.

A projekt célcsoportja: szociálisan és életkörülményeik miatt hátrányos helyzetű, 18 év fölötti volt állami gondozottak, jellemzően a roma kisebbséghez tartozók; közülük sokan hajléktalanok, lakhatási támogatásra szorulók, díjhátralékosok, a lakásmaffia által veszélyeztetettek, munkanélküliek.

A program 2008-ban – ugyancsak Fővárosi forrásokból – folytatódott, a források korlátozott volta miatt szűkebb hatókörrel (3 hónapos időtartamban).

A Támogató Szolgálat szolgáltatásai: segítségnyújtás lakáspályázatokon való indulásban, albérletkeresésben, munkahely keresésében, adósságkezelésben, díjhátralék rendezésében, életvezetési tanácsadás a gyermekes volt növendékeknek, a gyereknevelésben felmerülő gondok megoldásához.

2009-től 2010 végéig a Norvég Alap támogatásával a Támogató Szolgálat égisze alatt Jogsegélyszolgálatot működtettünk, melynek keretében ingyenes jogi segítséget és védelmet nyújtottunk a lakásmaffia látókörébe került fiataljaink lakásvesztésének megakadályozására és egyéb jogi ügyekben olyan fiataloknak, akik szociális helyzetük ill. hátrányos életkörülményeik miatt nem képesek a jogi szolgáltatásokat önállóan igénybe venni. Gyakorisága: heti 2x3 óra.
A jogsegélyszolgálat fokozatos vált ismertté. A másfél év alatt 40 esetben történt konkrét – több alkalmas - segítségnyújtás, és kb. ugyanennyi – egyszeri - ügyben történt helyszíni vagy telefonos tanácsadás. Sok esetben kerestek meg nevelőotthoni nevelők egy-egy gondozott ügyeinek intézéséhez szükséges jogi ismeretekért.

A segítő szolgálat tevékenységéről tájékoztattuk az érintett gyermekvédelmi szakmai szervezeteket. A célcsoport közvetlen elérése nem lehetséges, mivel a volt állami gondozottakról nincs semmilyen szervezetnél nyilvántartás. Az alábbi kommunikációs eszközöket használtuk: szórólap, honlap, levél, hírlevelekbe történő felhívás, folyamatos telefonos kapcsolattartás intézményekkel. Saját adatbázist állítottunk össze mindazon intézményekről, ahol megfordulhat a célcsoportunk (gyermekotthonok az országban, önkormányzatok, hajléktalan szállók, stb.), akik számára eljuttattuk tájékoztató levelünket és szórólapunkat.
Alapítványunk honlapján is tájékozódhattak a szolgáltatásról. Az ott megadott elérhetőségeken kapcsolatba tudnak lépni a jogsegélyszolgálattal. Több levelezőlistára ill. hírlevélbe is elküldtük a felhívást a szolgáltatás indulásáról. Szokásos éves drogprevenciós konferenciánkat is felhasználtuk a tájékoztatás céljára, mivel azon jelen vannak a gyermekvédelmi intézmények képviselői.
A segítő szolgálat híre bizonyos idő után „szájhagyomány" útján elterjedt a célcsoport körében.

Szervezeti keretek, költségvetés, éves fenntartási költségek

A Támogató Szolgálatot a Pax Vobis Alapítvány tartja fönn, az infrastrukturális hátteret a Béke gyermekotthon biztosítja (egy helyiség biztosítása, melyben a gyermekotthon utógondozó szakemberei a projekttől függetlenül folyamatosan dolgoznak). A telefonköltségek biztosítása extra források hiányában problematikus.
A projekt költségvetése rugalmas.
A tanácsadást a rendelkezésre álló forrásoktól függően változó létszámú és összetételű szakértői team látja el.
Források hiányában sem utasítjuk el a hozzánk forduló volt állami gondozottakat, az utógondozó szakemberek segítenek nekik ügyeik megoldásában. A jogi szakértő pl. jelenleg telefonon áll rendelkezésre, munkájáért díjazást nem kap.
2007-ben 700 ezer Ft-ból tartottuk fenn a Szolgálatot, 2008-ban összesen 300 ezer Ft-ot tudtunk szerezni, míg a Norvég Alapból megvalósult projekt költségvetése 4.073.000 Ft volt, 18 hónapra (havi kb. 220 ezer Ft).

A szűkös költségvetés által okozott fő probléma az, hogy nem tudjuk folyamatosan biztosítani a szolgáltatás kommunikációját a célcsoport körében, azaz a szájhagyomány útján történő terjesztésre ill. a kapcsolatrendszerünkre kell hagyatkoznunk. Telefonon tartani a kapcsolatot klienseinkkel szintén nem tudjuk.
Ideális esetben heti 2*3 órás ügyfélfogadás van, 2-2 szakemberrel, ami 15.000 Ft/fő/alkalommal és 2 fővel számolva havi 240.000 Ft, + havi 50.000 Ft marketing és kommunikációs költség. Amennyiben csak az önkéntes munkára támaszkodhatunk, nem tudjuk meghirdetni a szolgáltatást, ez esetben csak a véletlenszerűen betévedő fiatalokra számíthatunk, kb. kéthetente 1 kliensre. A meghirdetett, ügyfélszolgálati időben történő szolgáltatás heti 1-3 ügyféllátogatást tesz lehetővé.

Részlet a beszámolókból:

„Az elmúlt 3 hónapban 6 család (15 gyermekkel) és 6 egyedülálló fiatal fordult hozzánk. (A családos segítségkérők közül 5 esetben a szülők mindkét tagja állami gondoskodásban nőtt fel).
Az egyedülálló fiatalok közül
- 1 fő rendelkezett önálló lakással, a lakáson jelentős díjhátralékkal,
- 1 fő szociális otthoni elhelyezéséből adódó konfliktusa miatt
- 4 fiatal állás és lakáshatás, albérletvesztés kapcsán kértek segítséget.

A fiatalok közül 2 fő drogterápiás intézetből került ki, így számukra a megtartó közösség megkeresésében is segíteni kellett.
Az együttműködésünk 3 hónapja alatt 4 fiatalnak sikerült bejelentett álláslehetőséget felkutatni, illetve az ehhez szükséges papírokat beszerezni, s ezzel párhuzamosan számukra szállást találni. 1 fiatal rendszeres alakalmi munkához jutott
A lakással rendelkező fiatal részére a munkavállaláson túl a díjhátralék rendezéséhez is segítséget nyújtottunk, egyrészt az adósságkezelést elindítottuk számára, másrészt együttműködést alakítottunk ki a helyi családsegítő szolgálattal.
Átmeneti nevelésből –szociális otthonba került fiatalnál a konfliktus kezeléséhez nyújtottunk segítséget, illetve a fiatal ünnepekre vonatkozó visszafogadását szerveztük meg a gyermekotthonnal.
A hozzánk forduló családok közül 3 családnál sikerült a biztos lakhatási lehetőséghez segítséget nyújtani
- Egyik családnak önkormányzati segítséggel, szolgálati férőhelyet tudtunk kieszközölni , s így 8 év albérleti vándorlásból sikerült 1 gyermekkel stabil lakhatáshoz jutni.

Számukra a lakás bebútorozásában is segítettünk, más alapítványokkal együttműködve.
- A 2 gyermekes párnál albérletből szobabérlők házába sikerült a családnak kerülnie segítségünkkel, s fiataloknak sikerült kialakítani az alapellátással is kapcsolatot.
- Vidéken sikerült egy családnak házrészt vennie. Az összegyűjtött pénzük más alapítványból történő kiegészítésén túl (mivel életkezdési támogatást az idén nem tudtunk intézni) segítettünk az adásvétel lebonyolításában is.
- 3 családnál sajnos nem sikerült végleges lakhatási megoldást találni. Őket a szociális háló egy-egy intézményébe tudtuk eljuttatni (családok átmeneti otthona)

A szolgáltatás működtetésekor tapasztaltuk, hogy azon információk is, mely a segítség kérésének lehetőségeiről, módjairól tájékoztatja őket, a volt állami gondozottakhoz nehezen jutnak el.”

„Az elmúlt 5 hónap folyamán 21 fiatal kért önmaga vagy családja számára segítséget.
- 1 fiatal család a Nyírségből fordult hozzánk díjhátralék rendezése ügyében
- 2 család vidéki gyermekotthonból került a fővárosba, s próbált gyökeret ereszteni, munkát keresni, lakhatással,
- 18 fiatal pedig volt növendékeink sorából került ki 2-15 évvel ezelőtt, az utógondozói ellátást követően.

A segítségkérők közül 5 fő egyedülálló, 16-an családot alapítottak és 23 gyermeket nevelnek saját háztartásukban, s 1 gyermek él szakellátásban. A családosok közül: 12 esetben úgy az anya, mint az apa átmeneti nevelésben lett nagykorú.

- Sikerült drogterápiás intézetbe juttatni 3 fiatalt. Munkavállalási kudarcaik miatt kerestek fel bennünket, s mivel a segítő folyamat kapcsán kiderült, hogy munkavállalási képességüket a szerhasználat teljesen szétzilálta elfogadták, hogy egy intenzív terápia után lesznek csak képesek önálló életvitelre. Mindhármukkal a Rehabilitációs intézetben is tartjuk a kapcsolatot.
- Díjhátralék rendezést indítottunk el 6 családnál. Közülük 3 családnak más alapítványoktól is segítséget kérve teremtettük elő a folyamat elindításához szükséges önrészt, s folyamatosan figyelemmel kísérjük a hátralékuk alakulását. A díjhátralék kezelésének lépéseiről saját tájékoztatót készítettünk a segítségkérők számára a szükséges teendőikről.

A díjhátralék rendezésével 2 fiatal családjánál megszűnt a fenyegetettség, hogy a lakásukat elvesztik. Náluk sikerült az alapellátással megfeneklett kapcsolat visszaállítása, s így az egyik családnak –kinek gyermeke tüdő transzplantációra vár – egy egészségesebb lakásba juttatását is közösen intéztük.
- Hajléktalan, fiatalt sikerült hajléktalan szállóról önálló albérlethez juttatni, s számára annak fent tartásához szükséges munkahelyet is keresni.
- Utcán élő volt növendékünknek a menhelyre való bejuttatásán túl segítettünk munkahely keresésében, s peres ügyeinek tisztázásában. / Többen kihasználták hajléktalanságát, s enyhén fogyatékosságát is és cégeket alapíttattak vele, melyből számtalan bírósági pere lett./
- Anyaotthoni elhelyezést kerestünk, kilakoltatott anyának és gyermekének. Az anya debreceni gyermekotthonból került a fővárosba, s nagyobb összegű díjhátralék felhalmozása után kellett elköltöznie az önkormányzati lakásból. Ideiglenesen fogadták be gyermekével s hosszabb távú biztonságos lakhatáshoz segítségünkkel jutott.
- Életkezdési támogatások megpályázásához, és a támogatás felhasználásához adtunk segítséget. 2 család lakásfelújításhoz nyert támogatást, 1 fiatal, pedig tartós fogyasztási cikkek vásárlásának lehetőségéhez jutott.
- Folyamatosan próbáljuk támogatni azt a családot, aki 5 gyermekével albérletből albérletbe költözve éli mindennapjait. Náluk az ügyintézésbeli segítségre az élet több területén is szükséges volt. Esetenként élelmet is biztosítottunk a számukra. Helyzetük mind a mai napig nem stabilizálódott.